

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยทางจิตสังคมที่ส่งผลต่อการทำงานของตำรวจสายตรวจที่ยึดหลักอุดมคติตำรวจกองบังคับการตำรวจนครบาล 6 เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (QUANTITATIVE RESEARCH) ซึ่งผู้วิจัยได้เสนอขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ดังนี้

ประชากร

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล , การทดสอบเครื่องมือ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นข้าราชการตำรวจที่ทำหน้าที่สายตรวจ (รถยนต์ รถจักรยานยนต์ และสายตรวจเดินเท้า) ที่สังกัดตามสถานีตำรวจนครบาล ในกองบังคับการตำรวจนครบาล 6 ซึ่งประกอบด้วย 8 สถานี ได้แก่ สน.พระราชวัง จำนวน 38 คน สน.จักรวรรดิ จำนวน 28 คน สน.สำราญราษฎร์ จำนวน 28 คน สน.พลับพลาไชย 1 จำนวน 28 คน สน.พลับพลาไชย 2 จำนวน 30 คน สน.ปทุมวัน จำนวน 32 คน สน.บางรัก จำนวน 38 คน และสน.ยานนาวา จำนวน 40 คน รวม 262 นาย โดยในการศึกษาวิจัยครั้งนี้จะใช้ตำรวจสายตรวจทั้งหมดของแต่ละสถานี คิดเป็นร้อยละ 100 ของประชากรทั้งหมด สาเหตุที่ทำให้ผู้ทำการศึกษาวิจัย ตัดสินใจเลือกกองบังคับการตำรวจนครบาล 6 (บก.น.6) เป็นตัวอย่างกรณีศึกษาในการวิจัยครั้งนี้เป็นเพราะ บก.น.6 นี้เป็นพื้นที่ที่อยู่ใจกลางของกรุงเทพมหานคร มีลักษณะของประชาชนในพื้นที่หลายลักษณะ การทำงานก็จะแตกต่างกันไป ลักษณะของพื้นที่โดยรวมมีทั้งที่ตั้งของสถานที่สำคัญต่างๆ เป็นศูนย์รวมของแหล่งบันเทิง ศูนย์การค้า สถานศึกษา รวมตลอดถึงประชาชนผู้ยากจนตามแหล่งสลัมต่างๆ ซึ่งความหลากหลายเหล่านี้จะทำให้การวิจัยได้รับความคิดเห็นจากกลุ่มประชากรที่แตกต่างกัน ซึ่งจะทำให้ผลการวิจัยที่ออกมาชัดเจนยิ่งขึ้น

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถาม และแบบวัด มี 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถาม ข้อมูลทั่วไปของประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัย ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับ อายุตัว อายุราชการ ระดับการศึกษา สถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว สถานภาพครอบครัว ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบและเติมคำในช่องว่าง จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบวัดทัศนคติต่อการทำงานของสายตรวจ ซึ่งผู้วิจัยได้จัดทำขึ้น โดยแบบวัดดังกล่าวมีเนื้อหาสอบวัดถึงความรู้คุณรู้โทษ การเห็นประโยชน์คุณค่า และความรู้สึกพอใจไม่พอใจ และความพร้อมกระทำ โดยใช้งานหลักของหน้าที่สายตรวจทั้ง 4 ด้าน คือ การป้องกันการปราบปราม การคุ้มครองสิทธิบุคคล และการให้บริการต่าง ๆ เป็นตัวกำหนด โดยมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 6 ระดับ จำนวน 12 ข้อ วัดระดับตั้งแต่ น้อยที่สุดถึง มากที่สุด พิสัยคะแนนตั้งแต่ 12 - 72 คะแนน ซึ่งค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบวัดนี้อยู่ในระดับ .63

ตัวอย่างแบบวัดทัศนคติต่อการทำงานของสายตรวจ

(0) ข้าพเจ้าพอใจที่ได้รับมอบหมายในงานด้านการป้องกันเหตุร้ายต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้น แม้จะเป็นช่วงที่ร่างกายควรจะได้พักผ่อน

_____

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

(00) ข้าพเจ้าอึดอัดใจที่ต้องไประงับเหตุทะเลาะวิวาทในระหว่างเวลาที่ไม่ได้ปฏิบัติหน้าที่

_____

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

โดยเกณฑ์การให้คะแนนข้อคำถามในแบบวัดทัศนคติต่อการทำงานของสายตรวจ จะมีสองลักษณะ คือ ข้อความทางบวก และข้อความทางลบ ดังนั้นเกณฑ์การให้คะแนน จึงมีอยู่สองกรณี คือ

1. ถ้าเป็นข้อความทางบวกการให้คะแนนจะเป็น 6, 5, 4, 3, 2, 1 ตามลำดับ จาก การตอบ จริงที่สุด, จริง, ค่อนข้างจริง, ค่อนข้างไม่จริง, ไม่จริง, ไม่จริงเลย

2. ถ้าเป็นข้อความทางลบ การให้คะแนนจะเป็น 1, 2, 3, 4, 5, 6 จากการตอบ จริงที่สุด ถึงไม่จริงเลย ตามลำดับ

โดยการตีความแบบวัดทัศนคติต่อการทำงานของสายตรวจนี้ ผู้ตอบที่ได้คะแนนสูง แสดงว่าผู้ตอบมีทัศนคติในทางบวกต่อการทำงาน แต่ถ้าผู้ตอบได้คะแนนต่ำ แสดงว่าผู้ตอบมีทัศนคติในทางลบต่อการทำงานของสายตรวจ

ตอนที่ 3 เป็นแบบวัดอิทธิบาท 4 เป็นแบบวัดที่เกี่ยวกับปริมาณความรู้สึกรู้สึกของผู้ตอบที่มีต่อลักษณะการทำงานที่ประสบในชีวิตประจำวันที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมย่อย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านฉันทะ ด้านวิริยะ ด้านจิตตะ และด้านวิมังสา โดยผู้วิจัยได้ใช้แบบวัด “คุณลักษณะที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน” ที่สร้างโดยจารุพร แสงเป่า และคนอื่นๆ (2539) ซึ่งต่อมา กนิษฐา ดัฒนพันธ์ (2541) ได้นำแบบวัดนี้มาศึกษาลักษณะทางจิตสังคม และลักษณะทางพุทธศาสนาที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมทำให้การพยาบาลตามบทบาทเชิงวิชาชีพ ซึ่งแบบวัดดังกล่าวมีจำนวน 15 ข้อแต่ละข้อมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยแบ่งออกเป็น

เกณฑ์การให้คะแนนข้อความในแบบวัดคุณลักษณะอิทธิบาท 4 ทั้ง 4 ด้าน เป็นข้อความทางบวกทั้งหมด โดยให้คะแนน 5, 4, 3, 2, 1 ตามลำดับจากจริงที่สุด จริง ไม่แน่ใจ ไม่จริง ไม่จริงเลย โดยพิสัยของคะแนนอยู่ระหว่าง 15 – 75 คะแนน ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดมีค่าเท่ากับ .92 โดยผู้ตอบที่ได้คะแนนรวมสูง จะมีลักษณะอิทธิบาท 4 มากกว่าผู้ตอบที่ได้คะแนนจากแบบวัดเดียวกันค่า

ตัวอย่างแบบวัดคุณลักษณะอิทธิบาท 4 ด้านฉันทะ

(0) ฉันทพอใจที่จะทำงานนี้ต่อไปอีกแม้ว่าจะต้องทำงานนี้อีกนาน

จริงที่สุด   จริง   ไม่แน่ใจ   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

ตัวอย่างแบบวัดคุณลักษณะอิทธิบาท 4 ด้านวิริยะ

(0) ฉันทพยายามเอาชนะอุปสรรคจนกว่างานจะบรรลุจุดมุ่งหมาย

จริงที่สุด   จริง   ไม่แน่ใจ   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

ตัวอย่างแบบวัดคุณลักษณะอิทธิบาท 4 ด้านจิตตะ

(0) สิ่งแวดล้อมการทำงานจะเป็นอย่างไรก็ตาม ฉันทจะแน่วแน่อยู่ในการทำงานเพียงอย่างเดียว

จริงที่สุด   จริง   ไม่แน่ใจ   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

ตัวอย่างแบบวัดคุณลักษณะอิทธิบาท 4 ด้านวิมังสา

(0) ฉันชอบที่จะคิดปรับปรุงให้งานที่ทำอยู่มีคุณภาพดียิ่งๆขึ้น

_____

จริงที่สุด   จริง   ไม่แน่ใจ   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

ตอนที่ 4 แบบวัดความเชื่ออำนาจในตน เป็นแบบวัดที่ผู้วิจัยได้จัดทำขึ้น โดยมีจุดประสงค์เพื่อใช้วัดความเชื่ออำนาจในตนเกี่ยวกับการทำงาน เนื้อหาของคำถามอยู่ในรูปการรายงานความรู้สึกนึกคิดของตนเกี่ยวกับผลตอบแทนที่ตนปรารถนาในการทำงาน ว่าผลเหล่านั้นเกิดจากความรู้สึก ความสามารถของตนเอง หรือเกิดจากปัจจัยอื่น ๆ นอกเหนือความสามารถของตนเอง มากน้อยเพียงใด หรือปริมาณการรับรู้สาเหตุของความล้มเหลวหรือล้มเหลว ว่าเกิดจากความสามารถของตนเอง หรือปัจจัยอื่น ๆ โดยแบบวัดนี้มีจำนวน 10 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งออกเป็น 6 ระดับ คือ จริงที่สุด จริง ก่อนข้างจริง ก่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย ซึ่งวัดระดับตั้งแต่ต่ำที่สุด จนถึงมากที่สุด พิสัยคะแนนตั้งแต่ 10 – 60 คะแนน ซึ่งค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบวัดนี้อยู่ในระดับ .71 โดยเกณฑ์การให้คะแนน จะมีสองลักษณะคือ ข้อความทางบวก และข้อความทางลบ ดังนั้นการให้คะแนน จึงมีอยู่สองกรณี คือ

1. ถ้าเป็นข้อความทางบวก การให้คะแนนจะเป็น 6, 5, 4, 3, 2, 1 ตามลำดับจากการตอบ จริงที่สุด จริง ก่อนข้างจริง ก่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย
2. ถ้าเป็นข้อความทางลบ การให้คะแนนจะเป็น 1, 2, 3, 4, 5, 6 จากการตอบ จริงที่สุด จนถึงไม่จริงเลย ตามลำดับ

โดยการตีความแบบวัดความเชื่ออำนาจในตนนี้ ผู้ตอบที่ได้คะแนนสูงแสดงว่า มีความเชื่ออำนาจในตนสูง แต่ถ้าผู้ตอบได้คะแนนต่ำ แสดงว่าผู้ตอบมีความเชื่ออำนาจในตนน้อย

ตัวอย่างแบบวัดความเชื่ออำนาจในตน

(0) ข้าพเจ้าเชื่อว่าการทำงานมานานควรได้รับผลตอบแทน โดยไม่ต้องพิจารณาถึงผลงาน

_____

จริงที่สุด   จริง   ก่อนข้างจริง   ก่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

(00) ข้าพเจ้าเห็นว่าการทำงานสายตรวจให้ผลคุ้มค่า เพราะได้รับความสนใจจากผู้บังคับบัญชา

_____

จริงที่สุด   จริง   ก่อนข้างจริง   ก่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

ตอนที่ 5 เป็นแบบวัดพฤติกรรมการทำงานตามอุดมคติของตำรวจสายตรวจ ในด้านการป้องกัน การปราบปราม การคุ้มครองสิทธิของบุคคล และการให้บริการต่าง ๆ ซึ่งเป็นหลักประเพณีที่ดีงาม และเหมาะสมที่ตำรวจพึงปฏิบัติ ซึ่งจะทำให้การปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจสายตรวจเกิดประสิทธิภาพ มีความเจริญก้าวหน้า และเสริมสร้างเกียรติภูมิของตำรวจให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งแบบวัดนี้ผู้วิจัยได้จัดทำขึ้นมีด้วยกัน 12 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งออกเป็น 6 ระดับ คือ จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย ซึ่งวัดระดับตั้งแต่น้อยที่สุด จนถึงมากที่สุด พิสัยคะแนนตั้งแต่ 12 – 72 คะแนน ซึ่งค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบวัดนี้อยู่ในระดับ .85 โดยเกณฑ์การให้คะแนนจะมีลักษณะเดียว คือ ข้อความทางบวก การให้คะแนนจะเป็น 6 , 5 , 4 , 3 , 2 , 1 ตามลำดับ ตั้งแต่ จริงที่สุด ไปจนถึงไม่จริงเลย

ตัวอย่าง แบบวัดพฤติกรรมการทำงานตามอุดมคติของตำรวจสายตรวจ ในด้านการป้องกัน การปราบปราม การคุ้มครองสิทธิของบุคคล และการให้บริการต่าง ๆ คือ

(0) แม้มีธุระจำเป็นส่วนตัว แต่เมื่อถึงเวลาปฏิบัติหน้าที่ ข้าพเจ้าจะต้องปลีกตัวมาให้ทัน

_____

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

(00) การทำงานด้วยความซื่อสัตย์จะทำให้ประชาชนเกิดความศรัทธา

_____

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

การทดสอบเครื่องมือ

1. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อ้อมเดือน สดมณี และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์รัตนภรณ์ มหาสารานนท์แก้ไขปรับปรุงเพื่อความเหมาะสมและความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) เกี่ยวกับคำถามและการใช้ภาษาที่กระชับ และชัดเจนเข้าใจง่าย

2. นำแบบสอบถามที่แก้ไขปรับปรุงเนื้อหาและภาษาไปทดสอบ (Pretest) กับข้าราชการตำรวจที่มีโชกลุ่มเป้าหมายที่จะศึกษา จำนวน 20 ชุด โดยเลือก สน.ชนะสงคราม

3. นำแบบสอบถามไปทดสอบค่าความเชื่อมั่น (Reliability) หาความเชื่อมั่นโดยประเมินด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์หาค่า reliability coefficient alpha เมื่อพิจารณาจากข้อมูลหรือคำตอบที่ได้รับมา มีความสอดคล้องกันภายในหรือไม่ โดยดูจากหลักเกณฑ์ ดังนี้

3.1 ค่าสหสัมพันธ์ของข้อความทั้งหมด (Corrected item total correlation) คือ ค่าสหสัมพันธ์ของคะแนนแต่ละข้อความกับคะแนนของข้อความทั้งหมดหลังจากนำเอาคะแนนของข้อความนั้น ๆ ออกไปจากคะแนนรวมแล้ว เมื่อพิจารณาโดยการเปรียบเทียบกับข้อความอื่น ๆ แล้วมีค่าต่ำไม่มากนัก จึงนำแบบสอบถามมาใช้

3.2 ค่า Alpha if item deleted คือ ค่าแสดงให้เห็นว่าถ้าตัดข้อความใดข้อความหนึ่งออกไปจะทำให้ค่าความเชื่อถือได้ของตัวแปรนั้น ๆ มีค่าเป็นเท่าใด ถ้าหากว่าทำให้ค่า Corrected alpha ต่ำลง ก็จะต้องตัดข้อความนั้นออกไป (ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ 2540 : 183)

สูตร

$$r_{ii} = \frac{2r}{1+r}$$

เมื่อ r_{ii} เป็นความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ
 r เป็นความเชื่อมั่นของคะแนนข้อคู่และข้อคี่

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากกลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัย โดยวิธีการขอความร่วมมือจากหัวหน้าสายตรวจในแต่ละสถานีตำรวจทั้ง 8 แห่ง ให้ช่วยนำแบบสอบถามไปให้ตำรวจสายตรวจที่อยู่ในบังคับบัญชา ซึ่งเป็นประชากรในการศึกษาวิจัย ให้ช่วยตอบแบบสอบถาม โดยให้เวลาในการตอบระยะหนึ่ง แล้วจึงไปขอคืน โดยผู้ทำการวิจัยนำแบบสอบถามไปมอบให้และขอรับคืนด้วยตัวเอง

ดำเนินการเก็บข้อมูลระหว่างวันที่ 15 เมษายน - 15 พฤษภาคม 2545 โดยแจกแบบสอบถามทั้งสิ้น 262 ชุด สามารถเก็บรวบรวมได้ 262 ชุด ผู้วิจัยจึงได้ทำการตรวจสอบความเรียบร้อยของแบบสอบถาม เพื่อสะดวกในการนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อผู้ศึกษาเก็บข้อมูลตามแบบสอบถาม ได้ครบตามจำนวนแล้ว ได้นำแบบสอบถามมาทำการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ โดยนำข้อมูลมาจัดระเบียบ จัดกลุ่มข้อมูล ที่ได้จากแบบสอบถาม แล้วให้เลขหมายประจำแบบสอบถามเพื่อนำไปสร้างคู่มือลงรหัส เมื่อตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่วางไว้แล้ว จึงลงรหัสตามคู่มือลงรหัส จากนั้นนำข้อมูลที่ลงรหัสไปคำนวณหาค่าทาง

สถิติโดยเครื่องคอมพิวเตอร์ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC+ สถิติที่ใช้คือ สถิติอัตราส่วนร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ กับตัวแปรตาม ใช้สถิติการทดสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation)

4.1 ค่าสถิติร้อยละ (Percentage) ในการสัดส่วนประชากร (นิสารัตน์ ศิลปเดช 2542: 144)

$$\text{สูตร} \quad P = \frac{f}{n} \times 100$$

เมื่อ P แทน ค่าร้อยละ

f แทน จำนวนหรือความถี่ที่ต้องการหาค่าร้อยละ

n แทน จำนวนข้อมูลทั้งหมด

4.2 ค่าเฉลี่ย (Mean, $\bar{X}$) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ 2540: 53)

$$\text{สูตร} \quad \bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ X แทน คะแนนตัวกลางเลขคณิต

$\sum X$ แทน ผลรวมทั้งหมดของคะแนน

N แทน จำนวนคะแนนในข้อมูลนั้น

1.3 การทดสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient)
(ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ 2540: 173)

สูตร

$$r_{xy} = \frac{N\sum XY - \sum X \sum Y}{\sqrt{\left\{ N\sum X^2 - (\sum X)^2 \right\} \left\{ N\sum Y^2 - (\sum Y)^2 \right\}}}$$

เมื่อ r_{xy} เป็นค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

N เป็นจำนวนคนหรือสิ่งที่ศึกษา

$\sum X$ เป็นผลรวมทั้งหมดของคะแนนดิบ X

ΣY เป็นผลรวมทั้งหมดของคะแนนดิบ Y

ΣX^2 เป็นผลรวมทั้งหมดของคะแนนดิบ X แต่ละตัวยกกำลังสอง

ΣY^2 เป็นผลรวมทั้งหมดของคะแนนดิบ Y แต่ละตัวยกกำลังสอง

ΣXY เป็นผลรวมทั้งหมดของคะแนนดิบ X และ Y คูณกันแต่ละคู่